Európai Parlament
2019-2024

Halászati Bizottság

2023/2049(INI)

27.6.2023

JELENTÉSTERVEZET

a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló rendelet (1379/2013/EU rendelet) végrehajtásáról
(2023/2049(INI))

Halászati Bizottság

Előadó: Izaskun Bilbao Barandica

TARTALOM

Oldal

INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK.....3

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY.....5

INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK

A halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 48. cikke értelmében a Bizottság 2022. december 31-ig jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet alkalmazásának eredményeiről.

A Bizottság 2023. február 21-én elfogadta ezt a jelentést, és a Halászati Bizottság úgy határozott, hogy végrehajtási jelentést készít az említett rendeletről.

A közös piacszervezésről szóló, jelenleg hatályos rendeletet a közös halászati politikáról szóló rendelet 2013. évi felülvizsgálatának ugyanabban a csomagjában fogadták el. A 2013. évi felülvizsgálat alapvető változásokat eszközölt a halászati és akvakultúra-termékek közös piacszervezésének működésében. A felülvizsgálat megerősítette különösen a termelői szervezeteknek a piac irányításában betöltött szerepét, miközben számos piaci intervenciós intézkedést megszüntettek, például a halászati termékek emberi fogyasztásból való végleges kivonására vagy megsemmisítésére vonatkozó intézkedéseket. A termelői szervezetek a versenyszabályok tekintetében is fontos szerepet játszanak, mivel csak a közös piacszervezésről szóló rendelet alapján elismert termelői szervezetek térhetnek el a versenyszabályoktól, és férhetnek hozzá a piacirányítási tevékenységeikre szánt konkrét uniós alapokhoz.

A közös piacszervezésről szóló rendelet szerves és fontos része a közös halászati politika szabályrendszerének, különösen a halászati és akvakultúra-termékek jól irányított és jól működő piacának biztosítása érdekében. Jelentősen hozzájárul a versenyképesség, a piaci stabilitás és az átláthatóság biztosításához, valamint a fogyasztók akvakultúrában termelt változatos élelmiszerekkel való ellátásához.

Az előadó álláspontja

Az előadó üdvözli a közös piacszervezésről szóló rendeletben foglalt szabályok végrehajtása terén elért eredményeket, de úgy véli, hogy további erőfeszítésekre van szükség a fogyasztók tájékoztatása, a címkézés javítása, a piac átláthatósága, valamint a halászati és akvakultúra-termékek nyomonkövethetőségének javítása érdekében.

Az előadó több olyan jelentésre is hivatkozik, amelyek a közös piacszervezésről szóló szabályok végrehajtásáról szóló bizottsági jelentéshez hasonlóan azt jelzik, hogy a szabályokat nem alkalmazzák összehangolt módon. Az előadó ezért úgy véli, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak több erőfeszítést kell tenniük a közös piacszervezésről szóló rendelet jobb és összehangoltabb végrehajtása érdekében. Az egységes piacon forgalomba hozott, akvakultúrában előállított termékek iránti fogyasztói bizalom biztosítása, valamint az uniós halászok és akvakultúrával foglalkozó haltenyésztők számára egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében fontos az összehangoltabb végrehajtás.

Az előadó üdvözli a fenntartható élelmiszerrendszerekről szóló keretjogszabályra irányuló javaslat előterjesztésének szándékát, amelynek célja a fogyasztók további tájékoztatása és a fokozottabb átláthatóság biztosítása. Egy ilyen jogszabályi keretnek biztosítania kell, hogy ne hozzon létre további adminisztratív terhet, és igazodjon a fenntarthatóság más uniós jogszabályokban rögzített feltételeihez.

Az előadó üdvözli a halászati ellenőrzési rendszerről szóló rendelet felülvizsgálatáról szóló tárgyalások eredményét, különösen a halászati és akvakultúra-termékek nyomonkövethetőségére vonatkozó rendelkezések megerősítését célzó szabályokat. Ez fontos szerepet fog kapni az európai fogyasztók nyomonkövethetőséggel kapcsolatos tájékoztatásában, ezért a Bizottságnak további intézkedéseket kell javasolnia annak biztosítására, hogy ezek az információk könnyen és hozzáférhető módon jussanak el a végső fogyasztóhoz.

Az EUMOFA a Halászati és Akvakultúra-termékek Piacának Európai Megfigyelőközpontja, valamint az Európai Bizottság által kifejlesztett, az Európai Unió halászati és akvakultúra-ágazatának piaci információszerzési eszköze. Az EUMOFA célja, hogy növelje a piac átláthatóságát és hatékonyságát, elemezze az uniós piacok dinamikáját, valamint támogassa az üzleti döntéseket és a politikai döntéshozatalt. Az EUMOFA lehetővé teszi a halászati és akvakultúra-termékek mennyiségének, értékének és árának közvetlen ellenőrzését az első értékesítéstől a kiskereskedelmi szakaszig, beleértve az importot és az exportot is. Az adatokat az uniós tagállamokról, Izlandról, Norvégiáról, az Egyesült Királyságról és az uniós intézményektől gyűjtik, és naponta frissítik.

Az előadó úgy véli, hogy ezt az eszközt a tagállamoknak még inkább ki kell használniuk az eszköz keretében történő adatgyűjtés további javítása érdekében, mivel ezt az eszközt jobban ki lehetne használni a piac elemzésére, különösen akkor, ha olyan drasztikus változások történnek, mint például a Covid19-válság idején, amikor a piac stabilizálása érdekében válságkezelési eszközök és lehetőségek alkalmazásához lehetne felhasználni.

Az EU határozottan küzd a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat ellen, és a további előrelépés érdekében további intézkedésekre van szükség e tekintetben. A jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem során az akvakultúrában termelt élelmiszerek ágazata ellátási láncának nyomonkövethetősége és átláthatósága rendkívül fontos.

A termelői szervezeteknek nagyobb szerepük van a jelenlegi közös piacszervezésről szóló rendeletben, ezért fontos, hogy elismerjék azokat a meglévő tagállami szervezeteket, amelyek a termelői szervezetekhez hasonló feladatokat végeznek. A közös piacszervezésről szóló szabályok célja, hogy megkönnyítsék a piac irányítását, különösen a halászok és az akvakultúrával foglalkozó haltenyésztők számára, és ne kényszerítsék ki az őket képviselő szervezetek és az ellátási lánc strukturális változásait csak azért, hogy azok megfeleljenek a közös uniós fogalommeghatározásnak.

Az előadó ezért úgy véli, hogy a Bizottságnak eleget kell tennie az Európai Parlament többszöri felhívásának, miszerint a termelői szervezetek elismerésének kritériumait ki kell igazítani annak érdekében, hogy jobban megfeleljenek a tagállamok valamennyi különböző szervezetének, amelyek főként a termelői szervezetek célkitűzéseinek megfelelő feladatokat végeznek. Az ilyen szervezet elismerésre érdemes példái a „cofradía”-k és a „prud’homie de pêche”-ek.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló rendelet (1379/2013/EU rendelet) végrehajtásáról
(2023/2049(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] (a közös piacszervezésről szóló rendelet), és annak végrehajtására,

– tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett, „A halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló 1379/2013/EU rendelet végrehajtása” című, 2023. február 21-i jelentésére (COM(2023)0101),

– tekintettel „A termelőtől a fogyasztóig stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért” című, 2020. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2020)0381),

– tekintettel a tisztességes, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerre irányuló, az „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról szóló, 2021. október 20-i állásfoglalására[2],

– tekintettel a halászati ellenőrzési rendszerről szóló rendeletről folytatott tárgyalások eredményeire,

– tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint eljárási szabályzata 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és III. mellékletére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére vonatkozó eljárásról szóló határozatára,

– tekintettel a Halászati Bizottság jelentésére (A9-0000/2022),

A. mivel a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról szóló állásfoglalásában hangsúlyozta, hogy az élelmiszer-biztonság biztosítása, a fogyasztók számára az átláthatóság garantálása, a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem, valamint a zöld megállapodás célkitűzéseinek és a fenntartható fejlődési céloknak az elérése szempontjából alapvető fontosságúak a jó nyomonkövethetőségi mechanizmusok, amelyek a fogyasztói keresletre reagálva tájékoztatást nyújtanak a halak kifogásának és tenyésztésének helyéről, idejéről, módjáról és a halak fajtájáról, beleértve az EU-n kívülről importált termékeket is;

B. mivel a Parlament és a Tanács közötti, a halászati ellenőrzési rendeletről szóló ideiglenes megállapodás jelentősen javítja az összes halászati és akvakultúra-termékre vonatkozó nyomonkövethetőségi szabályokat; mivel ezeket a szabályokat a

[1] HL L 354., 2013.12.28., 1. o.
[2] HL C 184., 2022.5.20., 2. o.

kívánatosnál hosszabb átmeneti időszak alatt hajtják végre – a friss és fagyasztott termékek esetében két év, a feldolgozott termékek esetében öt év –, és ezek a szabályok biztosítani fogják, hogy a fogyasztók pontos információkhoz jussanak; mivel a jobb címkézés a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem eszköze lesz, és hozzájárul a tisztességes verseny biztosításához;

Bevezetés

1. emlékeztet arra, hogy a közös piacszervezés a közös halászati politika szerves részét képezi a védelmi és pénzügyi intézkedések mellett, és létfontosságú a célkitűzések eléréséhez;

2. kiemeli, hogy a közös piacszervezésről szóló rendelet 2013-as felülvizsgálata a beavatkozások bizonyos típusairól a hosszú távú piacra irányuló, az ágazat fejlesztésére és innovációjára összpontosító megközelítés felé való elmozdulást eredményezte;

Szakmai szervezetek

3. úgy véli, hogy a termelői szervezetek képezik a halászati és akvakultúra-ágazat gerincét, támogatva a közös halászati politika mindennapi irányítását, és lehetővé téve annak termelői szinten történő közös végrehajtását;

4. véleménye szerint a termelői szervezetek kulcsszerepet játszanak a közös halászati politika célkitűzéseinek elérésében, ezért további támogatásukra van szükség; megjegyzi, hogy többet kell tenni a termelői szervezetek EU-szerte történő létrehozásának, konszolidálásának és finanszírozásának előmozdítása érdekében, különösen azokban a tagállamokban, ahol az elsődleges termelés nagyrészt szétaprózódott (akvakultúra, kisüzemi halászat); úgy véli, hogy a termelői szervezetek erős jelenléte elengedhetetlen a tengerparti közösségek jólétének fokozásához és a halászok ellátási láncban elfoglalt pozíciójának megerősítéséhez;

5. megállapítja, hogy a megfelelően működő termelői szervezetek intézkedései és fellépései általában sikeresek, de megjegyzi, hogy még mindig hiány van a kisüzemi halászokat és különösen az akvakultúrával foglalkozó haltenyésztőket tömörítő termelői szervezetekből; megállapítja, hogy az akvakultúra-ágazatban jelenleg működő termelői szervezetek promóciós és kommunikációs tevékenységei különösen sikeresek voltak;

6. úgy véli, hogy a tagállamokban léteznek olyan szervezetek, amelyek a termelői szervezetek hatáskörébe tartozó feladatokat és funkciókat látnak el, de ezek a szervezetek a közös piacszervezésről szóló rendelet értelmében nem minősülhetnek termelői szervezetnek;

7. megjegyzi, hogy a Covid19-válság az akvakultúrában termelt friss élelmiszerek legtöbb értékesítési pontjának hirtelen bezárását eredményezte, ami lehetővé tette a tárolást támogató mechanizmusok alkalmazásának visszaállítását, és hogy ezeket kiterjesszék az akvakultúra-ágazat termelői szervezeteire is;

Közös forgalmazási előírások

8. emlékeztet arra, hogy a közös piacszervezésről szóló 2013. évi rendeletben szereplő számos forgalmazási előírás az 1980-as és 1990-es évekből származik; megjegyzi, hogy

a Bizottság értékelése szerint ezek az előírások általában relevánsak és hatékonyak voltak, és hozzáadott értéket teremtettek;

9. rámutat arra, hogy a Bizottság értékelése és az annak alapjául szolgáló konzultációk lehetőségeket tártak fel az előírások egyszerűsítésére, észszerűsítésére és korszerűsítésére; megjegyzi, hogy az ellenőrzés viszonylag alacsony szintűnek találta a nemzeti hatóságok általi nyomon követést, ami az előírásoknak való megfelelés biztosítását illeti;

10. kiemeli, hogy a Bizottság értékelése hiányosságokat tárt fel a meglévő keretben a közös piacszervezésről szóló rendelet célkitűzéseinek elérésére való képessége tekintetében;

A fogyasztók tájékoztatása

11. egyetért azzal, hogy a közös piacszervezésről szóló rendelet célkitűzéseinek teljes körű megvalósítása érdekében a fogyasztókat marketing- és oktatási kampányok révén tájékoztatni kell a halászati és akvakultúra-termékek fogyasztásának értékéről, a rendelkezésre álló fajok sokféleségéről és a címkéken szereplő információk megértésének fontosságáról; úgy véli, hogy ahhoz, hogy a fogyasztók megalapozott döntéseket hozhassanak, egyértelmű és átfogó tájékoztatást kell kapniuk az uniós piacon értékesített termékekről, és hogy ennek a tájékoztatásnak a termékek származásától függetlenül ugyanazon szabályoknak kell megfelelniük;

12. úgy véli, hogy a nyomonkövethetőség és a kapcsolódó átláthatósági intézkedések szükségesek az alkalmazandó közös halászati politika szabályainak való megfelelés biztosításához; úgy véli, hogy ha ezeket az intézkedéseket megfelelő címkézési rendszerrel támasztják alá, akkor garantálhatják, hogy a fogyasztóknak nyújtott információk megbízhatóak legyenek; hangsúlyozza, hogy egy ilyen címkézési rendszer létfontosságú az élelmiszercsalás, többek között a téves címkézés, és a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemben;

13. megjegyzi, hogy a Bizottság a konzultációk során olyan bejelentéseket kapott, amelyek szerint egyes tagállamokban nem teljesültek a fogyasztók kötelező tájékoztatására vonatkozó követelmények; megállapítja, hogy a végrehajtás EU-szerte egyenlőtlen, és ez különösen jelentős egyes szegmensekben, például a halkereskedők és a közétkeztetésben működő gazdasági szereplők esetében; emlékeztet arra, hogy a címkézésnek pontos leírást kell adnia a halászati és nem halászati termékekről, különösen a helyettesítő termékek említésekor, mivel sok esetben olyan képeket használnak, amelyek alapján a fogyasztók úgy vélik, hogy bizonyos termékek halászati termékek, amikor nem azok;

Versenyszabályok

14. emlékeztet arra, hogy a termelői szervezetek a céljaik elérése érdekében mentesülhetnek a versenyszabályok alkalmazása alól bizonyos feltételek mellett, ideértve azt is, hogy tevékenységük nem vezethet a piacok felosztásához, nem zárhatja ki a versenyt és nem szüntetheti meg azt;

15. megjegyzi, hogy ez a mentesség alapvető fontosságú a termelői szervezetek által alkalmazott egyes gyakorlatok lehetővé tétele szempontjából, ideértve például a forgalomba hozott mennyiségeknek a termelői szervezetek tagjai általi ellenőrzését a

piacok és az árak stabilizálása, a védelmi követelményeknek való megfelelés és az élelmiszer-pazarlás elkerülése érdekében; megállapítja, hogy a termelők nem elismert kollektív szervei (pl. szövetkezetek, *cofradías*) nem részesülhetnek a termelői szervezetekre vonatkozó jelenlegi kritériumok szerinti mentességben;

Piaci információk

16. emlékeztet arra, hogy A Halászati és Akvakultúra-termékek Piacának Európai Megfigyelőközpontja (EUMOFA) piaci információkat nyújt a halászati ágazat szereplőinek, hogy segítsen nekik jobban megérteni a piaci trendeket; megjegyzi, hogy egy külön erre a célra létrehozott weboldal és adatbázis 2013 áprilisa óta működik online, és a közös piacszervezésről szóló felülvizsgált rendelet hatálybalépése óta teljes mértékben működőképes, ami a kutatási szervek, az érdekelt felek és a nyilvánosság számára hasznos a piaci információkhoz és adatokhoz való hozzáférés növelése révén;

17. megjegyzi, hogy az EUMOFA-t a Covid19-világjárvány hatásainak kezelésére szolgáló válságintézkedések aktiválására használták;

Következtetések

18. üdvözli a közös piacszervezésről szóló rendeletben foglalt szabályok végrehajtása terén elért eredményeket; hangsúlyozza, hogy további erőfeszítésekre van szükség a fogyasztók megfelelő tájékoztatásának biztosítása, a címkézés javítása, a piaci átláthatóság fokozása, és a halászati és akvakultúra-termékek nyomonkövethetőségének javítása érdekében;

19. úgy véli, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak több erőfeszítést kell tenniük a közös piacszervezésről szóló rendelet egységesebb végrehajtása érdekében; úgy véli, hogy az egységesebb végrehajtás elősegítheti a fogyasztók egységes piacon forgalomba hozott, akvakultúrában termelt élelmiszerekbe vetett bizalmának biztosítását;

20. üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy javaslatot terjeszt elő a fenntartható élelmiszerrendszerek jogszabályi keretére vonatkozóan az átláthatóság fokozása és a fogyasztók részletesebb tájékoztatása céljából; hangsúlyozza, hogy a javaslat nem járhat további adminisztratív teherrel, és igazodnia kell az uniós jogszabályokban meghatározott fenntarthatósági feltételhez;

21. üdvözli a halászati ellenőrzési rendelet felülvizsgálatáról szóló tárgyalások eredményét, különösen a halászati és akvakultúra-termékekre vonatkozó nyomonkövethetőségi rendelkezések megerősítését célzó szabályokat; úgy véli, hogy ez a nyomonkövethetőségi információ nagyon fontos lesz az európai fogyasztók számára; felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot további intézkedésekre annak biztosítása érdekében, hogy ezek az információk egyszerű és hozzáférhető formában jussanak el a végső fogyasztókhoz;

22. úgy véli, hogy a tagállamoknak jobban ki kell használniuk az EUMOFA-t az eszköz keretében gyűjtött adatok további javítása érdekében; úgy véli, hogy az EUMOFA-t jobban ki lehetne használni a piac elemzésére, különösen akkor, ha drasztikus változások történnek, például a Covid19-válság idején, a válságkezelési eszközök és a piac stabilizálását célzó lehetőségek aktiválása céljából;

23. meg van győződve arról, hogy az akvakultúrában termelt élelmiszerek ágazata ellátási láncában a nyomonkövethetőség és az átláthatóság javítása alapvető fontosságú a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem szempontjából;

24. ismételten kéri, hogy a termelői szervezetek elismerésére vonatkozó kritériumokat úgy alakítsák ki, hogy azok jobban alkalmazkodjanak a tagállamokban működő azon különböző szervezetekhez, amelyek olyan feladatokat látnak el, amelyek nagyrészt a termelői szervezetek hatáskörébe tartoznak; e tekintetben kiemeli az olyan szervezeteket, mint a „cofradía”-k és a „prud’homie de pêche”-ek;

°

° °

25. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.